

26 OKT. 2001

Deze rubricering is
beëindigd na 50 jr.

VERTROUWELIJK

Sta. GEHEIM

MAANDOVERZICHT

No. 10 * 1968

BINNENLANDSE VEILIGHEIDSDIENST

V E R T R O U W E L I J K

Maandoverzicht no. 10 - 1968

163

(Tijdvak 1-10-1968 t/m 31-10-1968)

I N H O U D

No. 933.508	Blz.
I. <u>Communisme Internationaal</u>	
Herstel van de "normale" toestand in Tsjechoslowakije	1
II. <u>Activiteiten van de Communistische Partij van Nederland</u>	
Protesten tegen executies Indonesische communisten	11
De CPN en de Deutsche Kommunistische Partei	12
Geen Vietnamezen op het "Waarheid"-festival	14
Houding van de CPN t.a.v. de studenten-vonnissen te Amsterdam	15
CPN-activiteiten op sociaal-economisch gebied	15
III. <u>Activiteiten van de communistische frontorganisaties</u>	
Reacties communistische verzetsbeweging op inval in Tsjechoslowakije	20
Crisis in de Praagse Christelijke Vredesconferentie	21
De Unie van Sowjet-vriendschapsverenigingen	22
IV. <u>Andere organisaties</u>	
Studentenradicalisme	24
Het 8e SJ-congres	28
Rechtsextremisme (VRO en "Were Di")	29
<u>Agenda</u>	33

H O O F D S T U K ICOMMUNISME INTERNATIONAALHerstel van de "normale" toestand in Tsjechoslowakije

De bezetting van Tsjechoslowakije door de legers van het Warschau Pact heeft - dank zij het feit dat de bezettingsmogendheden niet in staat bleken in de eerste dagen reeds het partij- en regeringsapparaat op te breken en een collaboratie-bewind te installeren - tot een situatie geleid, waarin Moskou genoodzaakt is "van buitenaf" zichtbare dwang te blijven uitoefenen, de Tsjechoslowaakse leiders bijna openlijk telkens verdergaande concessies af te persen en zo een beschamende rol voor het oog van de wereld ten einde toe uit te spelen.

De Russische en Tsjechoslowaakse leiders zijn in een dramatisch lijf-aan-lijf gevecht gewikkeld dat de Tsjechoslowaken bezig zijn te verliezen, maar niet totaal. In de gevechtspauzes blijven ze recht op om het publiek de droevige stand mede te delen, zoals parlements-voorzitter Smrkowski, die, terug van de eerste bijna fatale confrontatie met de Russische leiders na de invasie, voor de radio zei: "Onze gesprekken in Moskou waren hoogst ongebruikelijk..... Maar kameraad Doebcek en ik praten er liever niet over wat ons is aangedaan. Dat onderwerp is te moeilijk en te pijnlijk. Het was het ergste wat we ooit hebben meegemaakt.... Wij vermoedden al, dat we een zware tol zouden moeten betalen voor het democratiseringsprogramma waarmee wij in januari begonnen zijn, maar we hadden niet verwacht dat de prijs zó hoog zou zijn.... Wij smeken U de resultaten van de onderhandelingen die we in Moskou hebben gevoerd met een koel hoofd en gezond verstand te bekijken wanneer de eerste golf van pijn en verbittering is bedaard. Wij zijn in Moskou gezwicht omdat het niet anders kon. Wij hebben ons neergelegd bij een compromis, omdat weigeren een lange bezetting van het land zou betekenen, verlies van soevereiniteit, verval van politieke rechten, ontwrichting van de economie en wellicht een nieuw verlies van mensenlevens." Of zoals Doebcek, na weer een verloren ronde in begin oktober, in een toespraak voor de televisie zei: "Het valt mij sinds augustus steeds moeilijker om over vriendschap met de Sowjet-Unie te spreken....".

Het moet de Russische leiders steken dat hun machinaties telkens zo worden blootgelegd, dat in klare taal publiek wordt gemaakt wat na de installatie van een collaboratie-bewind in code had kunnen

blijven, in de geijkte code van meer dan twintig jaar "socialistisch internationalisme".

De inzet van de strijd is het herstel van de "normale situatie" in Tsjechoslowakije. Wat daaronder moet worden verstaan is nog niet gedefinieerd. De Russen zullen er ongeveer mee bedoelen: een regime als onder Novotny, maar zonder Novotny, zoals blijkt uit hun weigering de besluiten van het april-plenum van de Tsjechoslowaakse CP te erkennen - toen werd het revisionistische "Actieprogramma" van de partij in principe goedgekeurd. De Tsjechoslowaken echter weigeren zich terug te laten dringen in een situatie als van vóór januari (toen Novotny als partijleider werd afgezet) en trachten van het "Actieprogramma" te redden wat er te redden valt.

De "normale situatie" zal het feitelijke effect zijn van de strijd die daarover gevochten wordt. De toestand zal genormaliseerd heten wanneer het gevecht - hoe dan ook - beëindigd wordt.

De hand van Moskou

Op 27 augustus - een week na de invasie - keerden president Svoboda en de andere (door de Russen ontvoerde) Tsjechoslowaakse leiders, van wie er sommigen lichamelijk en psychisch slecht aan toe bleken te zijn na hun schokkende ervaringen in Moskou, naar Praag terug. 's Middags publiceerde het Sowjet-persbureau Tass het slotcommuniqué van de Sowjet-Tsjechoslowaakse besprekingen, waarvan de belangrijkste passages als volgt luiden:

"Tijdens de onderhandelingen, die plaats vonden in een openhartige, kameraadschappelijke(!) sfeer, bespraken de twee partijen vraagstukken verband houdend met de huidige ontwikkeling van de internationale toestand, de toenemende machinaties van het imperialisme tegen de socialistische landen, de tegenwoordige toestand in Tsjechoslowakije en de tijdelijke bezetting van Tsjechoslowaaks grondgebied door de troepen van het Warschau Pact.

De Sowjet-delegatie zegde steun toe aan de leiding van de communistische partij van Tsjechoslowakije en van de Tsjechoslowaakse Socialistische Republiek, die verklaarde uit te willen gaan van de beslissingen, genomen op de plenaire zittingen van het CC van de partij in januari en mei (dus niet die van april!), met het doel te komen tot betere methoden om de maatschappij te leiden, de socialistische democratie te ontwikkelen en het socialistische systeem op basis van het marxisme-leninisme te versterken.

De Tsjechoslowaakse delegatie verklaarde dat de partij- en staats-apparaten in Tsjechoslowakije alles in het werk zouden stellen om te komen tot doeltreffende maatregelen, dienende ter versterking van de socialistische macht, van de leidende rol van de arbeidersklasse en van de communistische partij en van de vriendschapsbanden met de volken van de Sowjet-Unie en de gehele socialistische gemeenschap.

Uitdrukking gevend aan haar verlangen naar vriendschap en broederschap met de volken van het socialistisch Tsjechoslowakije bevestigde de Sowjet-delegatie haar bereidheid tot de meest brede, oprechte samenwerking op basis van wederzijds respect, gelijkheid, territoriale onschendbaarheid, onafhankelijkheid en socialistische solidariteit (!)

De Sowjet-delegatie stelde vast, dat de troepen van het Warschau Pact zich niet zullen mengen in de binnenlandse aangelegenheden. Er werd tevens overeenstemming bereikt over de voorwaarden voor de terugtrekking van deze troepen als de toestand in Tsjechoslowakije zal zijn genormaliseerd."

Een huichelachtig document dat als camouflage diende voor een geheim protocol, waarin de Tsjechoslowaakse leiders werden vastgenageld op een reeks eisen waarvan de voornaamste waren - althans voorzover deze later uitlekten:

- Aanpassing van het Tsjechoslowaakse maatschappij-model aan het Sowjet-model.
- Beveiliging van het socialisme door herinvoering van de perscensuur.
- Verbod van kritiek door de massa-media op de bondgenoten.
- Erkenning van het feit, dat de grens met West-Duitsland niet voldoende beschermd was en daarom door de bondgenoten beveiligd moest worden.
- Conformatie aan de buitenlandse politiek van het Warschaubondgenootschap.
- Ongeldigverklaring van de uitspraken van het 14e Tsjechoslowaakse partijcongres (dat na de invasie en de ontvoering van de Tsjechoslowaakse leiders in het geheim gehouden was).
- Ontslag van een aantal Moskou onwelgevallige ministers.
- Versterking van het bondgenootschap met de Sowjet-Unie en de andere socialistische landen.

Met een bezettingsleger in het land, onder het toezien oog van de Sowjet-veiligheidsorganen, onder controle van honderden Sowjetadviseurs die aan de ministeries werden toegevoegd en met de Russische

onderminister van Buitenlandse Zaken, Kocznetsov, als hoge vertegenwoordiger van Moskou in Praag was het de Tsjechoslowaakse leiders praktisch onmogelijk niet - althans formeel - aan deze eisen te voldoen.

Parlementsvoorzitter Smrkowski kondigde reeds onmiddellijk aan, dat de regering nieuwe controlemaatregelen zou moeten uitvaardigen die het liberaliseringsprogram zouden besnoeien en de uitvoering ervan zouden vertragen, dat de censoren zouden terugkomen om politieke controle uit te oefenen op de schrijvende en sprekende pers en dat er maatregelen zouden worden genomen tegen de nieuw opgerichte politieke "clubs".

Vooraf de inperking van de nog maar zo pas heroverde persvrijheid - het democratische symbool van het regime Doebcek - was voor de Tsjechoslowaken een moeilijk te verteren zaak. Vandaar dat de leiders poogden daarvoor methoden en vormen te vinden die niet al te zeer herinnerden aan het oude systeem, waaronder censoren werkzaam waren in alle redactiekantoren en radio en TV-studio's. Er werd een censuur-commissie benoemd van 18 meest gematigde leden die twee maal per week met de hoofdredacteuren en omroepdirecteuren zou moeten vergaderen over de toepassing van de algemene censuur-instructies. Deze werden op 4 september bekendgemaakt en bleken in te houden: dat geen kritiek zou mogen worden geleverd op de Sowjet-Unie en de andere landen van het Warschau Pact, geen kritiek ook op de CP-Tsjechoslowakije, het Nationale Front, het leger of de politie en geen kritiek op de buitenlandse troepen in Tsjechoslowakije (de termen "bezetting" of "bezetters" mochten niet meer worden gebruikt); voorts, dat in kwesties van internationale politiek uitsluitend het officiële standpunt mocht worden gepubliceerd, met name wanneer het ging om zaken die het Warschau Pact raakten en, tenslotte, dat de ideologie van het marxisme-leninisme niet mocht worden aangetast.

Als hoofd van het (censuur-) "bureau voor pers, radio en televisie" werd de als gematigd bekendstaande Josef Vohnout benoemd, die zich in een toespraak voor de televisie aan het publiek presenteerde met te zeggen dat hij "de eerste censor was die ooit openlijk zijn ambt had bekend gemaakt", daaraan toevoegend, dat zijn bureau niet weer de oude bureaucratische werkmethode zou volgen, maar slechts richtlijnen zou aangeven die de journalisten zelf zouden moeten uitwerken. Niettemin, sancties waren noodzakelijk. Minister van Justitie Kucera kondigde op 10 september een wet aan, die het mogelijk moest maken kranten te verbieden en journalisten te straffen die de censurbepalingen overtraden.

Begin september werd door de minister van Binnenlandse Zaken de ontbinding gelast van twee organisaties die sinds de omverwerping van het regime Novotny waren opgericht: de "Club 231" en "KAN". De "Club 231" was een vereniging van slachtoffers van politieke processen die naar volledige rehabilitatie streefden en in de afgelopen maanden vele onthullingen deden over de stalinistische terreur (vandaar herhaaldelijk in de Sowjet-pers uitgemaakt voor "gewone misdadigers en fascistten"). "KAN" was een "club van geëngageerde partijlozen", die zich ten doel stelde ook niet-communisten (vooral linkse intellectuelen en studenten) actief aan het democratiseringsproces te laten deelnemen.

Met de opheffing van deze twee politieke organisaties - tal van "wilde" clubs waren nog niet in eigenlijke zin georganiseerd en gingen vermoedelijk eigener beweging wel in dekking - werd bij Moskou een irriterende angel weggenomen.

In de personele sfeer kregen de Sowjet-leiders echter voorlopig slechts een minimale genoegdoening. Weliswaar werden de voor hen meest onaanvaardbare partijsecretarissen Cisar en Kriegel uit de topleiding van de partij gezet en kregen de drie minister die vermoedelijk in het "accord van Moskou" als de grootste zondebokken waren gebrandmerkt, Pawel (Binnenlandse Zaken), Sik. (Economische Zaken) en Hajek (Buitenlandse Zaken) achtereenvolgens "op eigen verzoek" ontslag, maar de grote jacht op de "40.000 reactionairen" kwam niet op gang.

Intussen werden de Tsjechoslowaakse leiders in deze maanden september en oktober, vooral in oktober, steeds vaster de duimschroeven aangedraaid. De lopende zaken werden namens Moskou geregeld eerst door ambassadeur Tsjervonenko, later vooral door de onderminister van Buitenlandse Zaken Koeznetsow, terwijl medio september de Sowjet-vicepremier Lesetsjko de druk op Praag kwam verzwaren.

Op 9 september begaf premier Cernik zich met een delegatie naar Moskou voor besprekingen over de wederzijdse handelsbetrekkingen en op 3 oktober reisden Doebcek, premier Cernik en de Slowaakse partij-leider Husak naar de Sowjet-Unie voor nader overleg over de uitvoering van het "accord van Moskou". Deze laatste reis was reeds tweemaal aangekondigd en weer uitgesteld wegens het toenemend mis-

noegen van de Sowjet-leiders over de te trage ontwikkelingen in Tsjechoslowakije en, in verband daarmee, vermoedelijk een weigering hunnerzijds nog verder met Doebcek te onderhandelen.

De delegatie werd door Brezjnew, Kosygin en Podgorny uiterst koel ontvangen. Het communiqué en het protocol van de besprekingen bleken reeds klaar te liggen; er werd geen discussie over toegestaan. De besprekingen waren hard en bits. Doebcek zou tot tweemaal toe zijn ingestort.

Blijkens het communiqué werden de Tsjechoslowaken gedwongen toe te zeggen, dat de leidende rol van de partij versterkt en de strijd tegen de anti-socialistische krachten opgevoerd zou worden, dat de massa-media geheel in dienst van het socialisme gesteld zouden worden en dat de organen van de partij en de regering zouden worden versterkt met personen van een vaste marxistisch-leninistische overtuiging, hetgeen tesamen betekende dat er een harder regime moest worden gevoerd. De Sowjet-leiders verklaarden zich van hun kant bereid "de Tsjechoslowaakse kameraden bij het verwezenlijken van hun plannen, gericht op het normaliseren van de situatie in hun land en in hun partij de grootst mogelijk hulp te verlenen", een omineuze uitdrukking, waarmee een meer directe en meer omvangrijke interventie werd aangekondigd.

Doebcek keerde gebroken naar Praag terug. Het duurde een week voor hij weer genoeg moed had verzameld om voor de televisie een verklaring over de besprekingen af te leggen; een nerveuze man, geen krachtfiguur, een man die het niet geambieerd had de erfenis van Novotny te liquideren en zich aan het hoofd van de partij een uitweg uit de moeilijkheden te vechten, ondanks zijn zwakheid toch een symbool van hoop geworden. Hij bereidde zijn gehoor voor op "de waarheid - nieuwe teleurstellingen". Zelfs op het punt van de bezetting van het land had hij geen goede berichten.

Medio oktober vertrok een regeringsdelegatie onder leiding van premier Cernik naar Moskou voor besprekingen over het verdrag "betreffende de tijdelijke legering van Sowjet-troepen in Tsjechoslowakije". Opnieuw waren de besprekingen "niet gemakkelijk - niet plezierig". Opnieuw werd de Tsjechoslowaken een dictaat opgelegd. Enkele dagen later kwam Kosygin aan het hoofd van een regeringsdelegatie naar Praag om het verdrag te ondertekenen. Op 18 oktober werd het door de Opperste Sowjet en de Tsjechoslowaakse Nationale Vergadering

geratificeerd.

In de Nationale Vergadering en buiten voor het gebouw speelden zich stormachtige tonelen af. Maar er was niets aan te doen.

Met de afsluiting van het verdrag bevrijdde de Sowjet-Unie zich van het odium van een bezettende mogendheid te zijn aangezien ze nu voor onbeperkte tijd "rechtens" haar troepen in Tsjechoslowakije kon handhaven. Zoveel van de situatie was in elk geval reeds genormaliseerd.

Het verweer van de Tsjechoslowaken

Dat de Tsjechoslowaken niet volledig door de Sowjet-koloss werden verpletterd dankten zij hieraan, dat de apparaten van de partij en de regering na de invasie intact bleven en de topleiding één gesloten front vormde tegen de aanslag op de soevereiniteit van het land, een front waar de bezetters geen collaborateurs van belang vermochten in te schuiven. De grootste redder in de nood was zeker president Svoboda die, toen alles verloren 'scheen, een bespreking eiste met de Sowjet-leiders in Moskou, daar ongelooflijke scènes maakte - dreigde zich voor het front van het Corps Diplomatique voor het hoofd te zullen schieten - er in slaagde Doebcek, Cernik en Smrkovsky veilig mee naar huis te krijgen, maar Kriegel niet - aankondigde zich dus alsnog voor het hoofd te zullen schieten - en uiteindelijk ook Kriegel vrijkreeg.

De apparaten van de partij en de regering bleven ook na het "accord van Moskou" doorwerken als waren ze in feite nog de hoogste instanties die over het landsbeleid beslisten. Ze hadden inderdaad alle dictaten te aanvaarden, maar deden dit niet zonder protest en kritiek.

Na het "accord van Moskou" gaf het Centraal Comité van de partij een proclamatie uit waarin gezegd werd: "onze leiders hebben met bitterheid en vol emotie het communiqué ontvangen over de onderhandelingen van onze vertegenwoordigers in Moskou. Wij delen deze gevoelens en zijn ons ten volle bewust van de ernst van dit moment, maar we zullen nooit de roep naar soevereiniteit en vrijheid opgeven".

De Nationale Vergadering nam unaniem een verklaring aan, waarin ze de Tsjechoslowaakse delegatie in Moskou dankte voor de moeite, maar tevens uitsprak, dat zij "de bezetting van de republiek door de legers van het Warschau Pact als onwettig bleef beschouwen,

in strijd met de internationale verdragen, het Handvest van de Verenigde Naties en het Pact van Warschau". Ze weigerde het accoord te accepteren.

Het Congres van de Slowaakse CP, dat in de laatste dagen van augustus gehouden werd nà het geheime Congres van de CP-Tsjechoslowakije, verklaarde dat het accoord onder de gegeven omstandigheden de enig mogelijke oplossing was, maar leverde ook kritiek op het feit, dat niet alle bepalingen van de overeenkomst bekend waren gemaakt. Velen van de sprekers op het Congres vielen de Sowjet-Unie aan, waarbij zulke woorden vielen als "verraders, woordbrekers, Aziatische horden en stenentijdperk-mensen". Het Congres zond een brief aan Doebcek waarin gevraagd werd om "een machtig CC, dat het vertrouwen heeft van alle Tsjechen en Slowaken en ervoor zal zorgen dat de in januari aanvaarde politiek wordt voortgezet".

Het bestaande CC van de partij kon overigens niet gehandhaafd blijven omdat het gekozen was door het geheime Congres dat door de Russen niet werd erkend. Het nieuwe CC - bestaande uit leden van het oude en het "onwettige" CC - stond echter in grote meerderheid achter Doebcek. In het nieuw gekozen partij-presidium werd de positie van Doebcek zelfs versterkt doordat de conservatieve Kolder, Barbirek, Svestka en Rigo (alle vier mede-ondertekenaars van het accoord van Moskou) niet werden herkozen (evenals overigens de progressieve Kriegel). Slechts twee conservatieve presidiumleden bleven gehandhaafd, te weten Bilak en Piller.

Uit het nieuwe partijsecretariaat verdween de populaire, zeer progressieve Cisar, maar werd ook de collaborateur Kolder verwijderd.

Met deze solide steun in de rug zagen de Tsjechoslowaakse leiders kans Moskou tenminste nog enige tegenweer te geven.

In september en oktober, toen het er enige tijd om spande of zij zich wel in hun functie konden handhaven was het ook deze enorme nationale solidariteit die hen overeind hield.

De Tsjechoslowaakse pers, hoewel onder steeds straffere censuur en steeds vaster gemuilkorfd, bleef eveneens van zich afslaan, met het argument dat als de pers in de andere socialistische landen het recht had de toestand in Tsjechoslowakije te bekritisieren en de Tsjechoslowaakse leiders te belasteren en te beschimpen, dan van de Tsjechoslowaakse journalisten niet gevergd kon worden dat ze zich helemaal stil hielden.

Zo schreef de hoofdredacteur van het blad "Politika" nog onlangs (om deze stemming maar met één voorbeeld voelbaar te maken): "Kolonels, eerbiedwaardige wetenschapsmensen en doodgewone broodschrijvers wensen Tsjechoslowakije te adviseren over wat en hoe er genormaliseerd moet worden, wat eerst, wat daarna, en wat helemaal niet. Natuurlijk zijn er hier een paar abnormale dingen. Zo zijn wij bijvoorbeeld niet in staat te schrijven over veel zaken die onze mensen zouden willen weten. Het is jammer dat het ons zelfs niet is toegestaan om enige verslagen over Tsjechoslowakije die in andere Warschau-Pact landen zijn verschenen, over te drukken. Is dat niet grappig? Wat nog grappiger is, dat dit gedoe in die landen kennelijk als normaal wordt beschouwd."

Demonstraties vóór en tegen het regime Doebcek

Zoals uit opinie-onderzoeken gebleken is, zijn Doebcek, Cernik en Svoboda nog steeds de meest populaire figuren in Tsjechoslowakije. Ook de partij heeft sinds de invasie ondanks alles aan prestige gewonnen: alleen al in de eerste maand na de inval melden zich 7.000 nieuwe leden aan, voor het merendeel jongeren. Vele jongeren zouden door aansluiting bij de partij uiting willen geven aan hun sympathie voor Doebcek, maar anderzijds willen pogen de strijd om de liberalisering binnen de partij voort te zetten sinds de onafhankelijke politieke clubs officieel verboden zijn.

De Sowjet-leiders is deze populaire partij een doorn in het oog. Brezjnev zou er dan ook tijdens zijn laatste besprekingen met Doebcek op hebben aangedrongen de "veel te grote" CP-Tsjechoslowakije (met zo'n 1700.000 leden) te zuiveren van alle "rechtse, anti-socialistische krachten" en tot een-derde te reduceren, omdat een kleinere partij van ware communisten beter in staat zou zijn het land te leiden.

Deze aanval op de partij van buitenaf werd van binnenuit ondersteund door orthodoxe minderheidsgroepen die in de loop van oktober van zich begonnen te doen horen.

De belangrijkste van die groepen, 300 tot 400 leden sterk, zich noemende "de volgelingen van Klement Gottwald", zou geformeerd zijn onder het beschermheerschap van de Sowjet-afgezant Koeznetsow en vergaderde voor het eerst op 9 oktober in de Praagse voorstad Liben. De centrale figuur van deze groep zou de vroegere Novotny-protégé Antonin Kapek zijn, een lid van het CC en tot de invasie

kandidaat-lid van het partijpresidium en directeur-generaal van de Praagse CKD-fabrieken.

In haar oprichtingsvergadering, die overigens ook door acht geüniformeerde Sowjet-officieren werd bijgewoond, nam de groep een resolutie aan, waarin werd geconstateerd, dat de geallieerde interventie te juister tijd was gekomen en waarin uitdrukking werd gegeven aan "volstrekte ontevredenheid over het Doebcek-bewind". De groep verklaarde de huidige samenstelling van het Centraal Comité van de partij niet te erkennen omdat dit eind augustus was uitgebreid met afgevaardigden van het "illegale" partijcongres, die onder intimidatie en morele terreur zouden zijn gekozen. Ze eiste volledige rehabilitatie van communisten die van collaboratie waren beticht en - in een afzonderlijke brief aan de procureur-generaal - bestraffing van "onverantwoordelijke journalisten" die leugenachtige informatie over de invasie hadden gegeven.

Was dit de eerste opzet van een partijfractie van collaborateurs waarnaar de bezetters in de eerste dagen na de inval zo vergeefs hadden gezocht? In de loop van oktober werden meer vergaderingen van dergelijke groepen gehouden, waartegen in de partijpers scherp werd geprotesteerd.

De demonstraties van sympathie voor Doebcek tegen eind oktober ter gelegenheid van het vijftigjarig bestaan van de republiek konden niet verhullen dat zijn positie en de situatie in de partij onder de ontzaglijke druk van Moskou en de kuiperijen van Sowjet-agenten meer en meer gecompliceerd waren geworden.

HOOFDSTUK II

ACTIVITEITEN VAN DE COMMUNISTISCHE PARTIJ VAN NEDERLAND

Protesten tegen executies Indonesische communisten

In het voetspoor van de CPN hebben deze maand enkele jongeren- en studentenorganisaties gedemonstreerd tegen de aangekondigde executies van Indonesische communisten. Aanleiding daartoe was de afwijzing door president Soeharto van de gratieverzoeken, die ingediend waren door een aantal ter dood veroordeelde Indonesische communistenleiders, o.w. Njono en Soedisman. Toen dit bericht op 2 oktober j.l. bekend werd, mobiliseerde de CPN in Amsterdam en Den Haag haar hulporganisaties, zoals de "Nederlandse Vrouwenbeweging" (NVB), het "Algemeen Nederlands Jeugdverbond" (ANJV) en de studentenvereniging "Perikles", voor een brede protestcampagne. Diezelfde dag nog bood een delegatie van het CPN-district Amsterdam, bestaande uit G.v.d. Laan, R. Jansen, H. Clerx, R. Koster en B. Meester, een protestschrijven aan bij het Indonesische consulaat.

Zoals in de aanvang vermeld, vond de actie van de CPN weerklank bij enkele jongeren- en studentenorganisaties, t.w. de "Socialistische Jeugd" (SJ), de "Algemene Studentenvereniging Amsterdam" (ASVA), de "Studenten Vakbeweging" (SVB) en de democratisch-socialistische studentenvereniging "Politeia", die gezamenlijk met het ANJV en "Perikles" op 5 oktober in Amsterdam demonstreerden. De enkele honderden betogers, waaronder vele communisten - de CPN had haar leden opgeroepen om massaal deel te nemen - werden toegesproken door de secretaris van het ANJV, Harry Homma. Eveneens op 5 oktober vonden er protestacties van geringere omvang plaats te Alkmaar en Den Haag.

Bij het begin van de algemene beschouwingen in de Tweede Kamer - op 8 oktober - overhandigden afgevaardigden van ANJV, SJ, ASVA, "Politeia", "Perikles", de "Nederlandse Studentenraad" (NSR) en de "Federatie van Jongerengroepen in de PvdA" (FJG), een petitie aan premier De Jong, waarin aangedrongen werd op een openbare regeringsverklaring tegen de aangekondigde executies. CPN-parlementariër Marcus Bakker diende op 9 oktober in de Tweede Kamer een motie in van deze strekking, die echter de volgende dag door de CPN-fractie weer werd ingetrokken, nadat premier De Jong had

verklaard de bezorgheid van de regering t.a.v. de executies op een geëigende wijze ter kennis van de Indonesische regering te zullen brengen. Tijdens de behandeling van deze kwestie in de Tweede Kamer werd er door leden van bovengenoemde organisaties op het Binnenhof gedemonstreerd. "De Waarheid" trok hieruit de conclusie, dat door het "strijdvaardig protest van jonge arbeiders, scholieren en studenten" de regering "de brandende kwestie niet langer kon omzeilen".

"Dit laat zien dat de thans gevoerde actie haar uitwerking niet mist. Voor wie heeft moeten ervaren hoe de regering-De Jong er stukje bij beetje toe gebracht moest worden dit geluid te laten horen, is het duidelijk dat de nieuwe toezegging van de regering geen aanleiding kan zijn om de actie te laten verflauwen, maar alleen een reden te meer om deze met nog meer kracht voort te zetten".

In dit verband maakte het CPN-dagblad met instemming gewag van protesten uit Oost-Europese landen, met name de Sovjet-Unie, Bulgarije en Roemenië. Ook op het "Waarheid"-festival (20 oktober) werd deze kwestie in de volle belangstelling geplaatst. Paul de Groot betoogde echter in zijn rede dat het niet alleen ging om gratie voor ter dood veroordeelden, "maar om het onthouden van alle steun aan het generaalsbewind en om ondersteuning van de vrijheidsbeweging voor herstel van de anti-imperialistische grondslagen van de Indonesische Republiek".

Nadat de executies waren gerealiseerd, drongen op 29 oktober enkele leden van het ANJV en de communistische studentenvereniging "Perikles", o.w. de schoonzoon van Marcus Bakker, Rob Milikowski, op demonstratieve wijze het Indonesische consulaat te Amsterdam binnen, teneinde aldus te protesteren tegen de voltrekking der doodvonnissen. Zij werden verwijderd door de politie, die procesverbaal opmaakte wegens huisvredebreuk.

De CPN en de Deutsche Kommunistische Partei

Sinds de CPN op extreme wijze haar autonomie t.a.v. de communistische wereldbeweging ging benadrukken (1965) en daarbij in het bijzonder de CP'en van de Sovjet-Unie en Oostduitsland critiseerde, zijn ook de relaties met de illegale Westduitse CP (KPD) voortdurend verslechterd. De reden daarvan was gelegen in de

mening van de CPN-leiding - niet ten onrechte - dat de KPD in haar politiek en activiteiten slechts optrad als een verlengstuk van de Oostduitse CP. De laatste reële contacten tussen CPN en KPD op partijbestuursniveau dateren dan ook van 1965. Daarna kreeg de verhouding tussen beide partijen een negatieve betekenis. Zo gewaagde de CPN-leiding in een open brief aan de Franse CP (maart 1967) van "een volkomen passiviteit van de communisten in West-Duitsland". KPD-secretaris Max Reimann reageerde hierop in een open brief aan de CPN met bittere verwijten.

Het is tegen deze achtergrond dat de CPN-leiding de oprichting van een legale Deutsche Kommunistische Partei (DKP) aanvanke-lijk met veel waardering heeft begroet. Paul de Groot c.s. beliefd- den de oprichting van de DKP blijkbaar vooral te zien als een po- ging van de Westduitse communisten om zich te onttrekken aan de directieven uit Pankov en Moskou. "De Waarheid" van 4 oktober j.l. sprak daarom van "een belangrijke politieke wending".

Het CPN-dagblad achtte het "van allergrootste betekenis" dat de nieuwe partij, blijkens een gepubliceerde verklaring, zal uitgaan "van het wetenschappelijk socialisme en van de economische en po- litieke omstandigheden die in de Bondsrepubliek bestaan".

Hoezeer de CPN-leiding ingenomen was met de oprichting van de h.i. autonome, legale DKP, bleek wel uit het feit dat zij de instemming van de DKP met het Russische optreden in Tsjechoslowakije begrij- pend trachtte te verklaren. "Het is duidelijk", aldus "De Waar- heid", "dat in West-Duitsland - in de oorlog door de anti-Hitlercoa- litie verslagen en zelf nog bezet land - anders over deze kwestie wordt gedacht en gesproken. Het feit dat juist daar rond Tsjecho- slowakije een ware oorlogshysterie is ontketend en de roep om re- vanche nog luider gehoord wordt, speelt daarbij eveneens een rol".

Toch zou juist deze solidariteitsbetuiging van de DKP met de CPSU, evenals trouwens de positieve reacties in de Russische en Oostduitse pers, de CPN-leiding tot nadenken hebben moeten stem- men. Wellicht zou dan ook bij haar het vermoeden gerezen zijn dat deze nieuwe DKP wel eens niets anders zou kunnen zijn - en dat is zeer vermoedelijk de feitelijke situatie - dan een legale sectie van de KPD !

Inmiddels is gebleken dat de CPN-leiding zich thans inderdaad wat minder positief opstelt t.a.v. de DKP dan aanvankelijk het geval was. De hoofdredacteur van "De Waarheid", Joop Wolff, heeft namelijk op 7 oktober j.l. een bezoek aan Bonn gebracht en aldaar gesproken met een der topleiders van de DKP, de voormalige KPD-functionaris Kurt Bachmann. Tijdens dit gesprek zou hem duidelijk geworden zijn dat de DKP-leiders zich aan de CPN-mening over hun partijpolitiek weinig gelegen laten liggen en dat zij aan contacten met de Nederlandse CP bepaald niet de hoogste prioriteit willen toekennen. In zijn rede op het waarheid-festival (20 oktober j.l.) liet Wolff, sprekende over dit onderwerp, dan ook enige reserve doorklinken:

"Een legale communistische partij van de Bundesrepubliek, die alle grondwettelijke rechten opeist, oud sectarisme afschudt, zich verbindt met de miljoenenmassa rond Rijn en Roer, is brood- en broodnodig! Dat is altijd ons standpunt geweest en wij hebben er in het openbaar voor gepleit. Als de nieuwe Duitse communistische partij dat verwezenlijkt, de klassebewuste arbeiders in zich verenigt en ruim baan geeft aan de vitale krachten van de jeugd, zal haar oprichting een historisch feit zijn, dat onze steun verdient".

Geen Vietnamezen op het "Waarheid"-festival

Enkele dagen vóór het "Waarheid"-festival (20 oktober j.l.) publiceerde "De Waarheid" het bericht dat vertegenwoordigers uit Vietnam - zowel uit Noord-Vietnam als van het Nationale Bevrijdingsfront van Zuid-Vietnam - bij dit evenement tegenwoordig zouden zijn. Het betrof een delegatie - bestaande uit de Noord-Vietnamezen DINH BA THI, NGUYEN VAN HOA en NGUYEN NHAT HIEN, en de Zuid-Vietnamezen TAN QUANG PHIET, LE DUY VAN en LE KY GIAI, die, t.g.v. de opening van een informatiecentrum van het Zuid-Vietnamese Bevrijdingsfront te Stockholm, deze maand een soort "goodwill-reis" door Europa maakten.

De Vietnamezen kregen echter geen visa, hetgeen de hoofdredacteur van "De Waarheid", Joop Wolff, bewoog de duizenden festivalgangers toe te roepen dat men op het ministerie van Buitenlandse Zaken kennelijk nog niet begrepen heeft "dat de vrijheidsstrijd niet met formulieren van een of ander Haags bureau kan worden tegengehouden".

Op 30 oktober kwam "De Waarheid" terug op deze affaire met de mededeling dat de Vietnamese delegatie wel reeds was toegelaten

in Zweden, Noorwegen, Finland, België, Frankrijk en Italië. Het CPN-dagblad vond "de houding van Den Haag" kenmerkend voor "de politiek van steun aan de Amerikanen en het marionettenbewind in Saigon, die door de regering-De Jong wordt gevoerd".

Houding van de CPN t.a.v. de studenten-vonnissen te Amsterdam

In een scherp gesteld artikeltje in "De Waarheid" werd ge-protesteerd tegen de vonnissen, die door de politierechter zijn uitgesproken tegen enkele, bij de "bezetting" van het Mexicaanse consulaat te Amsterdam betrokken studenten.

Gesteld werd, dat door middel van deze vonnissen niet alleen buitensporige en van iedere redelijkheid gespeende straffen zijn uitgedeeld, doch dat de justitie zich eveneens direct in een politieke actie heeft gemengd, waar zij zich buiten zou hebben te houden. In het artikel wordt er voorts op gewezen dat er in het verleden al eerder verschijnselen te zien zijn geweest van deze ontwikkeling (gedoeld wordt op de zaak l'Ecluse, waarbij "De Waarheid" in 1966 werd veroordeeld tot een boete inzake belediging; ook werd hierna herinnerd aan het ingrijpen van de justitie in arbeidsconflicten).

Vervolgens werd uiteengezet dat het de politierechter er slechts om te doen zou zijn geweest, door het opleggen van voorwaardelijke straffen met een lange proeftijd, de betrokken studenten onder speciaal justitieel toezicht te plaatsen en hen elders uit te schakelen voor verdere studentenacties.

Het artikeltje wordt tenslotte beëindigd met de conclusie dat deze vonnissen "onhoudbaar" zijn en "ongedaan moeten worden gemaakt". Ook de communistische fractie in de Amsterdamse gemeenteraad gaf een gelijk gerichte verklaring uit over dit optreden van de justitie tegen de studenten.

De activiteiten van de CPN op sociaal-economisch gebied

De strijd tegen de monopolies

Met een oproep van het Dagelijks Bestuur van de CPN in "De Waarheid" van 27 september, werd het startsein gegeven voor een "krachtige strijd om de plannen van de monopolies te doorbreken". In de oproep wordt gesteld dat uit de miljoenennota van de

regering De Jong-Roolvink duidelijk blijkt, dat zij "terwille van grotere winsten voor de ondernemers en opvoering van de bewapening van plan is de lonen te beperken, de belasting te verzwaren en een reeks van verslechtingen door te voeren".

Tevens werd een nieuwe financiële campagne aangekondigd met het doel tenminste 350.000 gulden bijeen te brengen, teneinde "door middel van openbare vergaderingen, bedrijfskranten, manifesten en bovenal dagelijks in "De Waarheid" de standpunten van de CPN op zo groot mogelijke schaal bekend te kunnen maken".

Ook het oktober-nummer van het CPN kaderblad "Politiek en Cultuur" was geheel gewijd aan beschouwingen over de concerns in Nederland. De oproep van het Dagelijks Bestuur was eveneens in dit blad opgenomen.

De huurverhoging en huurbelasting

Reeds lange tijd is de jaarlijkse huurverhoging van 4% een doorn in het oog van de CPN. Het voorstel van minister Schut om deze te brengen op 6%, werd in CPN-kringen dan ook afwijzend ontvangen. In "De Waarheid" werd ruimschoots aandacht gegeven aan de strijd die hiertegen gevoerd moest worden. Het beleid van minister Schut werd beschreven als een beleid "in dienst van de beleggers in onroerend goed (o.a. Zwolsman) en de woningexploitanten", dat lijnrecht ingaat "tegen het standpunt van het NVV en de andere vakcentrales".

De veel omstreden huurbelasting kon bij de CPN uiteraard ook geen goed doen, als zijnde "een onderdeel van het beleid Schut om één der verworvenheden van de arbeidersbeweging en van de woningbouwverenigingen te niet te doen". Beide maatregelen vormen dan ook voor de CPN een dankbaar object voor directe actie. Opgeroepen werd tot het vormen van huuractiecomité's in samenwerking met "andersdenkenden". Uiteraard was het de bedoeling om deze comité's een neutraal gezicht te geven, terwijl toch zoveel mogelijk CPN-ers bestuursfuncties zouden moeten innemen. In Amsterdam is deze opzet redelijk geslaagd, daar inderdaad een aantal van deze comité's onder communistische invloed staat.

Op initiatief van de CPN, kwam er een samenwerking tot stand tussen de reeds bestaande huurdersverenigingen (belangenbehartiging huurders van voornamelijk gemeentewoningen) en de huuractiecomité's (tegen huurverhoging en huurbelasting). Onder

voorzitterschap van L. Wildeman (CPN-er en voorzitter van het overkoepelende bestuur van de huurdersverenigingen) werd een gezamenlijke protestvergadering belegd.

Ook in andere plaatsen in Nederland (o.a. Den Haag en Rotterdam) is men bezig dergelijke comité's te vormen of zijn deze reeds gerealiseerd.

De nieuwe wet op de loonvorming

In een serie van 4 artikelen in "De Waarheid" nam de CPN stelling tegen de nieuwe wet op de loonvorming.

Het meest onverteerbare in deze wet bleek voor de CPN te zijn dat minister Roolvink zich "de bevoegdheid wil toeëigenen" om een ondernemings- of bedrijfstak-CAO geheel of gedeeltelijk onverbindend te verklaren, wanneer dit in het algemeen belang is. Volgens de schrijver van deze reeks, zou de regering onder dit algemeen belang uitsluitend verstaan "de belangen van de concerns en de grote bezitters". Hij besluit zijn betoog met te stellen dat vanuit de vakbonden en de bedrijven met alle kracht moet worden opgetreden tegen "Roolvinks loonbevriezingsplannen".

De vernieuwing van de CAO's

Gedurende de laatste weken werd in "De Waarheid" en in vele partij-bedrijfskrantjes en manifesten herhaaldelijk de aandacht gevestigd op de uitspraak van NVV-voorzitter Kloos, dat "bescheidenheid bij het stellen van looneisen thans een ondeugd zou zijn". Tevens werd naar voren gebracht dat het NVV tekort schiet door het voorop stellen van de z.g. immateriële vraagstukken en het achterwege laten van concrete looneisen. Ook werd er veel kritiek geleverd op de "lieden Zijlstra en Roolvink, de zaakwaarnemers van de bezittende klasse, de één als kluisbewaarder van de door uitbuiting verkregen miljoenen der monopolies en de ander als loononderdrukker, vijand nummer één van de arbeidersklasse, die bezwerend de vingers omhoog heffen en tot matiging oproepen". Het antwoord van de CPN op deze "rechtse politiek in het belang van de ondernemers" is, dat "alleen loonstrijd, eenheid van actie en zonodig het hanteren van het stakingswapen hier tegenover kunnen worden gesteld".

Dat deze manier van oppositie voeren succes zou garanderen, werd bewezen door te wijzen op de staking bij Verolme, waar "door het eensgezinde optreden van de arbeiders de directie op de knieën was gedwongen".

Vooruitlopend op de voorstellen van de erkende vakbonden ten aanzien van de nieuwe driejarige CAO maakte de CPN haar eigen program bekend, waarin de volgende hoofdeisen zijn opgenomen:

- 1 loonsverhoging van tenminste 10% in januari 1969 (het percentage van de loonsverhoging in de volgende twee jaren wordt niet vermeld)
- 2 vakantietoeslag van 8% en verlenging van de vakantie met 5 dagen (eerste jaar 3 dagen en daarna elk jaar 1 dag)
- 3 verkorting van de werkweek tot 40 uur (eerste jaar verkorting tot 42 uur en daarna elk jaar 1 uur minder)

De immateriële eisen staan duidelijk op het tweede plan en luiden als volgt:

- 1 uitbreiding van de bevoegdheid van de ondernemingsraad en de vakbeweging
- 2 veiligstelling van de bestaanszekerheid van de werknemers bij fusies, reorganisaties, etc.

Na al deze forse eisen en woorden was het dan ook opmerkelijk dat "De Waarheid" nogal flauw reageerde op de bekendmaking van de eisen van de NVV-metaalbond (6% in januari, daarna elk jaar 5%).

Tot een rechtstreekse kritiek op het NVV komt de CPN niet, terwijl zij toch een directe loonsverhoging van 10% had geëist. Alleen de ondernemers krijgen de waarschuwing dat een loonsverhoging bij een meerjarige CAO niet uitgesmeerd mag worden in jaarlijkse termijnen, doch zo snel mogelijk moet worden uitbetaald.

De reeds vele malen herhaalde eisen van de CPN werden bovendien in dit commentaar niet genoemd. Hieruit zou kunnen blijken dat de partijleiding nog steeds vasthoudt aan het standpunt dat te felle kritiek op de NVV-bonden slechts remmend kan werken op de intrede politiek, waarop nog steeds alle hoop is gevestigd, ondanks de recente tegenslagen op dit punt. (NVV-metaalbedrijfsbond weigert communisten als lid te aanvaarden; de gebeurtenissen in Tsjechoslowakije zijn ook hier van invloed).

De werkloosheid

Tijdens de algemene beschouwingen over de Miljoenennota in de Tweede Kamer, uitte de communistische woordvoerder, Marcus Bakker, felle kritiek op het regeringsbeleid inzake de werkloos-

heidsbestrijding. Hij stelde in zijn betoog, dat slechts "een groot investeringsplan, zowel in het zuiden als in het noorden en met name in Limburg, een oplossing zou kunnen brengen". Vervolgens verklaarde hij dat van de ondernemers inzake deze problemen niets was te verwachten. Met de woorden, "zij hebben slechts belang bij werklozen in Limburg en Groningen, die gebruikt kunnen worden als reserve en vooral als drukmiddel op de lonen", besloot hij zijn analyse van het werkloosheidsprobleem.

In "De Waarheid" werd eveneens een commentaar gepubliceerd over deze kwestie. In een lang artikel werd stelling genomen tegen het regeringsbeleid en de houding van de ondernemers in deze kwestie.

Opvallend is echter, aldus de schrijver, dat dank zij de verkiezingsoverwinningen van de CPN in Helmond en Bellingwedde en de daar door de CPN gevoerde acties tegen bedrijfssluitingen, in tegenstelling tot de aanvankelijke plannen, deze gebieden als industriële ontwikkelingskernen zijn gehandhaafd of daartoe zijn aangewezen. De schrijver acht hiermede weer eens het bewijs geleverd, dat "door actie te voeren tegen de bedrijfssluitingen en voor werkgelegenheid en door de CPN met leden en stemmen te versterken, een werkelijk gewicht in de schaal wordt gelegd".

CPN-agitatie in de metaalbedrijven

In enkele artikeltjes in "De Waarheid" werd de aandacht gevestigd op de arbeidsonrust bij de scheepswerf NDSM te Amsterdam. Reeds geruime tijd wordt in dit bedrijf door de CPN getracht, door middel van bulletins en het CPN-bedrijfskrantje "De Schroef", stemming te kweken onder de arbeiders. In de afgelopen maand werden door CPN-ers op het bedrijf handtekeningen verzameld voor een petitionnement, waarin wordt aangedrongen op een loonsverhoging. Hierbij werd gesteld dat door acties van de CPN de lang omstreden "mammoettankertoeslag" reeds was los gekregen.

Voorts werd in "De Waarheid" aandacht geschonken aan de door de CPN gesteunde acties bij Werkspoor-Utrecht voor reiskostenvergoeding en bij het metaalbedrijf v.d. Bergh en Jurgens te Rotterdam voor een directe uitkering in verband met de overschakeling van week- op maandloon.

HOOFDSTUK III

ACTIVITEITEN VAN DE COMMUNISTISCHE FRONTORGANISATIES

Reacties communistische verzetsbeweging op inval in Tsjechoslowakije

De bezetting van Tsjechoslowakije heeft waarschijnlijk in geen enkele communistische hulporganisatie zoveel verbittering en verwar- ring veroorzaakt als in de "Fédération Internationale des Résistants" (FIR). Van verontwaardiging over de inval van de Russen en hun ge- allieerden getuigde ook het september-nummer van "De stem van het verzet", het verenigingsorgaan van de Nederlandse communistische ver- zetsorganisatie "Verenigd Verzet 1940-1945". Hierin zijn opgenomen een oproep van het Tsjechoslowaakse verbond van verzetsstrijders aan het adres van de zusterorganisaties in de vijf bij de bezetting van Tsjechoslowakije betrokken Warschaupact-landen, verklaringen van een aantal Oosteuropese, bij de FIR aangesloten organisaties en een verklaring van de Israëliëse verzetsorganisatie. Voorts wordt een verklaring geciteerd van de Joegoslavische verzetsbeweging, door de redactie van "De stem" ten onrechte gerangschikt onder bij de FIR aan- gesloten organisaties.

In alle teksten wordt de bezetting van Tsjechoslowakije op felle of minder felle wijze veroordeeld. Het voorzichtigst in hun bewoor- dingen waren de Westduitse "Vereinigungen der Verfolgten des Nazi- regimes" (VVN), die rekening moesten houden met haar hevig pro-Russisch gezinde Oostduitse zusterorganisatie.

Over verklaringen van Russische en andere Oosteuropese verzets- organisaties wordt in "De stem van het verzet" daarentegen niet gerept. Gezien de angst voor beïnvloeding van buitenaf, in het bijzonder van de zijde van Russen en Oost Duitsers, die de leiding van "Verenigd Verzet 1940-1945" de laatste jaren - in navolging van de "autonome" CPN - voorwendt, behoeft dit geen verwondering te wekken. Voor de leiding van deze Nederlandse verzetsorganisatie is het doodzwijgen van alle haar onwelgevallige uitspraken van partners in de "Fédéra- tion Internationale des Résistants" een min of meer vanzelfsprekende zaak geworden. In november 1967 kwam Verenigd Verzet tot een politieke stellingname, die erop neerkwam, dat zij zich niet meer formeel ge- bonden achtte aan politieke uitspraken en besluiten van de FIR.

De Nederlandse communistische verzetsbeweging heeft zich, door haar afzijdigheid, overigens de pas afgesneden om in de bestuursor- ganen van de FIR nog politieke problemen ter discussie te kunnen stellen.

Voor haar westeuropese zusterorganisaties - en zeker voor de in FIR-verband uiterst belangrijke Franse en Italiaanse verenigingen - geldt dit echter niet. Men kan dan ook aannemen, dat in de FIR over de bezetting van Tsjechoslowakije het laatste woord nog lang niet is gesproken.

Crisis in de Praagse Christelijke Vredesconferentie

Traditioneel namen de Tsjechoslowaken een vooraanstaande positie in binnen de permanente organisatie van de Praagse Christelijke Vredesconferentie (CVC). Daarnaast hadden in de loop der jaren de Russische vertegenwoordigers kans gezien een groot deel der bevoegdheden aan zich te trekken, hetgeen al geruime tijd voor de inval in Tsjechoslowakije had geleid tot een latente conflict-situatie. Deze werd nog verscherpt doordat de Tsjechoslowaakse voormannen in de CVC zich van het begin af aan achter Doebcek en diens vernieuwingen stelden.

De invasie der Warschaupact-landen in augustus deed vervolgens de duur dicht. In een snelle reactie deed het secretariaat van de CVC in Praag aan de buitenwereld weten, dat de Conferentie zich solidair verklaarde met "de wettige vertegenwoordiging van Tsjechoslowakije en dat de wederechtelijke bezetting van de CSSR indruist tegen alle grondslagen van het vreedzame internationale samenleven en dat het een ernstige bedreiging van de vrede is in de gehele wereld".

Inmiddels is het nu zo ver, dat de Russische kerken hebben bedreigd zich terug te zullen trekken uit de CVC, wanneer de kritiek op de Sowjet-Unie geen einde neemt. Bovendien zijn de Russen ertegen, dat de organisatie langer vanuit Praag wordt geleid.

Begin oktober vergaderde in Parijs het werkcomité van de CVC, zonder de Tsjechoslowaakse voorzitter en secretaris-generaal, resp. Prof. Hromadka en Ds. Ondra. In het slotcommuniqué van deze bijeenkomst werd medegedeeld, dat men in Parijs niet tot een gezamenlijk standpunt inzake de interventie in de CSSR was gekomen. Met name Afrikaanse, Aziatische, Amerikaanse en westeuropese afgevaardigden waren het erover eens, dat in Tsjechoslowakije "het socialisme van de toekomst" met geweld was vernietigd. Verschillende waarnemers betwijfelen dan ook of de CVC in haar huidige vorm kan blijven bestaan.

Van de Nederlandse afdeling van de CVC werden geen officiële reacties vernomen. Wel is bekend, dat zij zich al voor de inval achter de Tsjechoslowaakse "fractie" opstelde. Aangenomen kan worden, dat hierin geen verandering is gekomen.

De Unie van Sowjet-vriendschapsverenigingen

In de loop van 1968 hebben een reeks van bilaterale "Sowjet-verenigingen van vriendschap en culturele betrekkingen met het buitenland" haar 10-jarig bestaan gevierd. Voor karakter en politieke oogmerken van deze culturele verenigingen: zie MO 2/1967.

Het augustus-nummer van "Cultuur en leven" (Engelse uitgave), het orgaan van de overkoepelende "Unie van Sowjetverenigingen (enz.)", heeft hieraan onder de titel "Een decennium vriendschap", een uitvoerig artikel gewijd. Bij vluchtige beschouwing lijkt dit stuk een wat droge en terloopse opsomming van losse gegevens over de verschillende vriendschapsverenigingen. Leest men het echter wat aandachtiger, dan hernieuwt zich de indruk, dat deze vriendschapsverenigingen a.h.w. een slagorde vormen, gereed om te worden ingezet in propagandistische offensieven, ter ondersteuning van de buitenlandse politiek van de Sowjet-Unie.

Het artikel begint met een passage over de Sowjet-verenigingen van vriendschap met de "socialistische" landen in het algemeen. Het aantal Russen, zo wordt vermeld, dat op basis van vrijwilligheid zijn medewerking verleent aan het beheer van deze verenigingen, belooft 30.000(!). Deze verenigingen bestrijken de gehele Sowjet-Unie en zijn betrokken bij alle activiteiten, die erop zijn gericht de vriendschap tussen de Sowjet-Unie en de "socialistische" landen te versterken.

Daarna passeren achtereenvolgens in concreto de verenigingen USSR-Polen, USSR-Tsjechoslowakije, USSR-DDR, USSR-Hongarije en USSR-Bulgarije de revue. Wanneer men bedenkt, dat het artikel is geschreven aan de vooravond van de bezetting van Tsjechoslowakije door Russen, Polen, Oostduitsers, Hongaren en Bulgaren, doet de volgende zinsnede over de vereniging USSR-Tsjechoslowakije min of meer luguber aan:

"De eerste plaatsvervangend voorzitter maakte gewag van de recente enorme groei in de activiteiten van de Sowjet-Tsjechoslowaakse vriendschapsvereniging. Deze activiteiten behelsden de organisatie in beide landen van festivals van vriendschap en cultuur, onder deelneming van duizenden mensen. Bijeenkomsten en conferenties, bezoeken van actieve leden van beide verenigingen ter uitwisseling van informatie en ervaringen, de bevordering van contacten tussen gelijksoortige organisaties en fabrieken, deze en andere activiteiten speelden alle een belangrijke rol in de uitbreiding van contacten en samenwerking tussen de twee landen." (...Und willst Du nicht mein Bruder sein, so schlag' ich Dir den Schädel ein)

Opvallend is, dat aan de vereniging USSR-Roemenië geen woord wordt gewijd.

Nadat uitvoerig is uitgeweid over USSR-Mongolië (10 jaar geleden zou USSR-China stellig een ereplaats hebben gekregen), wordt ten aanzien van de vriendschapsverenigingen met de socialistische landen onderstreept, dat op alle bijeenkomsten ter viering van haar 10-jarig bestaan "de stem van de Sowjet-Russische publieke opinie zich liet horen, die zich verhief ter ondersteuning van het Vietnamese volk, dat strijdt voor de vrijheid van zijn land, en ter ondersteuning van de vrede en veiligheid in Europa".

Nadat aldus op nadrukkelijke wijze de thema's Vietnam en Europese veiligheid centraal zijn gesteld, kabbelt het overzicht langs de vereniging USSR-India heen naar de vereniging van vriendschap tussen de Sowjet-Unie en de Arabische landen. Hier worden onmiddellijk de thema's onafhankelijkheid van de Arabische volkeren en agressie van de zijde van Israël aangesneden.

Het overzicht besluit met enige weinig zeggende vriendelijkheden aan het adres van de verenigingen USSR-Groot Brittannië, USSR-België en USSR-Finland.

De vereniging Nederland-USSR komt in dit kader niet ter sprake. Dit is geen **veronachtzaming**, maar een gevolg van het feit, dat de Nederlandse vriendschapsvereniging eerst medio 1959 werd opgericht en derhalve pas volgend jaar aan haar 10-jarig jubileum toe is.

HOOFDSTUK IV

ANDERE ORGANISATIES

Studentenradicalisme

Bezetting Mexicaanse consulaat

Zoals reeds uitvoerig in de pers werd bericht, hebben in totaal twintig leden van de Studentenvakbeweging (SVB), van de democratisch-socialistische studentenvereniging "Politeia" en van de Socialistische Jeugd (SJ), op 4 oktober 1968 gedurende korte tijd het Mexicaanse consulaat in Amsterdam bezet gehouden. Zij maakten dit aan de buitenwacht bekend door het uithangen van een rode vlag en een bord met het opschrift "Het consulaat is bezet", alsmede door middel van een radio-reportage per telefoon van Maarten Abeln, één der "bezettters".

Tot de leiders van de actie behoorden Guus Markmann, landelijk voorzitter van de SJ en Paul Verheij, voorzitter van het bestuur van de Algemene Studentenvereniging Amsterdam (ASVA), bestuurslid van "Perikles" en zoon van de communistische wethouder van de hoofdstad. Beiden behoorden evenwel niet tot de jongeren die de actie ten uitvoer brachten.

Markmann deelde in bedoelde radio-uitzending desgevraagd mee, dat de bezetting het begin was van meer acties tegen Mexico. Een concreet programma was er, volgens hem op dat moment nog niet, maar men was wel van plan nog grotere solidariteits-demonstraties te organiseren. Men heeft daarmee blijkbaar gewacht totdat de jongeren op 22 oktober j.l. voor de rechter moesten verschijnen.

Wel brak Ton Regtien (één der bezettters) reeds op een politieke bijeenkomst d.d. 18 oktober - tijdens de Boekenmarkt in de hoofdstad - een lans voor buitenparlementaire oppositie. Hij deed dat samen met de jonge Westduitser Jürgen Horlemann en met de Franse filosoof en marxist André Gorz. Volgens de laatste staan de jeugd geen andere middelen voor de verwezenlijking van haar idealen meer ter beschikking dan de revolutie. Regtien was van mening, dat "een staking bij Verolme en de bezetting van het Mexicaanse consulaat belangrijker waren dan wat Van Mierlo en Den Uyl in het kader van de parlementaire oppositie deden".

Behalve dat de rechtszitting zelf door o.a. handgeklap en hoon-
gelach verstoord werd, demonstreerden ook nog enige honderden studen-
ten buiten. Daar werden pamfletten verspreid met op de ene zijde de
tekst van de dagvaarding en op de andere een samenvatting van de ver-
dediging, die de twintig jongeren voor de politierechter wilden voeren.

In de rechtszaal was speciaal de student Joost Kircz - wiens
trotskistische activiteiten in HO no. 9, pag. 31/32, uitvoerig werden
belicht - actief. Toen hij weigerde een eind te maken aan zijn "laatste
woord", waarin hij achtergrondgegevens verstrekke over de gebeurtenis-
sen in Mexico, werd hij tijdelijk verwijderd. De overige verdachten
verlieten daarop eveneens de zaal.

Kort na de uitspraak werd, bij wijze van protest daartegen, bij
het Paleis van Justitie een zitactie ondernomen. Een uur later kwam
het tot ongeregeldheden, waarbij de politie moest optreden.

Aan een oproep van negen studenten- en jongerenorganisaties om
zich 's middags om ca 4.00 uur op de Dam te verzamelen, werd door enige
honderden jongeren gehoor gegeven. Ook daarna volgde een zitactie.
Een poging om op te trekken naar de ambtswoning van de burgemeester
werd verhinderd.

Op 23 oktober j.l. werden op grote schaal pamfletten verspreid
van de "22ste oktober-demonstranten", waarin werd opgeroepen om in de
middag van de 24ste te gaan demonstreren tegen de bewuste berechting
en tegen het optreden van de politie. Ook deden de organisatoren een
gooi naar de solidariteit van de arbeiders.

Diezelfde avond gaf het Amsterdamse gemeentebestuur een verkla-
ring uit, waarin o.m. werd medegedeeld, dat men de rechtmatige belan-
gen van de burgers zou beschermen, met name v.w.b. het tijdig kunnen
bereiken van de woning na afloop van het werk. Uit het communiqué bleek
voorts, dat het overgrote deel van de gemeenteraadscommissie voor
vraagstukken van openbare orde achter deze verklaring stond.

Volgens persberichten zou de CPN-fractie evenwel een afwijkend
standpunt hebben ingenomen. Dat werd trouwens bevestigd door een ver-
klaring ter zake van de CPN-gemeenteraadsfractie. Daarin werd het po-
litieoptreden van de 22ste tegen de op die dag gehouden demonstraties
afgekeurd. Dat gold ook voor de vonnissen tegen de bezetters van het
consulaat.

Nadat besprekingen van het gemeentebestuur met de organisatoren
van de demonstratie van de 24ste oktober (de ASVA, het Algemeen Neder-

lands Jeugdverbond (ANJV), de SVB, de Katholieke Werkende Jeugd (K.W.J.), de SJ, de Federatie van Jongerengroepen (FJG) van de PvdA, Politieia, Perikles en de Nederlandse Studenten Raad (NSR)) geen resultaat opleverden, omdat de laatsten niet voor rede vatbaar bleken inzake het verleggen van het tijdstip van aanvang (niet in het spitsuur), verbood de burgemeester de geplande demonstratie.

Hoewel de organisatoren (waarvan zich inmiddels de K.W.J., de FJG-PvdA en de NSR hadden teruggetrokken) zich aanvankelijk aan dit besluit conformeerden, bleek in de vooravond dat zij toch gingen demonstreren. Daartoe werd besloten op een bijeenkomst in de hal van de Oudemanhuispoort. Paul Verheij riep daar de aanwezigen op "in te haken" en op te trekken naar de binnenstad.

Daarna demonstreerden enkele duizenden jongeren in het centrum. Na afloop liet Ton Regtien weten, dat toekomstige demonstraties niet alleen gericht moesten zijn tegen Mexico, maar ook tegen het kabinet-De Jong.

Zaterdag 26 oktober j.l. werd opnieuw gedemonstreerd, zij het dat voor het tijdstip daarvan wel overeenstemming tussen autoriteiten en organisatoren werd bereikt. Deze mars was inderdaad gericht tegen de politiek van de regering. Na afloop deelde Regtien mee, dat in de komende week iedere avond gedemonstreerd zou worden en dat het de bedoeling was in groepjes van tien personen, als een soort "guerilla-tactiek", de arbeidersbuurten in te gaan om daar over deze kwestie te spreken.

Het is nog te vroeg om te zeggen of het uiteindelijk doel daarvan, nl. om te komen tot eenheid van actie tussen studenten en arbeiders, enige kans van slagen zal hebben. Dat geldt overigens niet alleen voor Nederland: ook in Frankrijk zitten de radicale jongeren met dat probleem.

Tot nu toe is niet duidelijk wat gedacht moet worden van de rol van Paul Verheij en de positie van de CPN in verband met de aan de dag gelegde activiteiten. Hoewel de CPN-gemeenteraadsfractie wel een verklaring uitgaf (zie hiervoor), bleef tot nu toe een communiqué van de partij achterwege. Wel waren de persberichten in het partijdagblad geheel afgestemd op en in harmonie met de mening van de studenten en duidelijk tegen het openbaar gezag gericht.

Buitenlandse contacten van de SVB

Volgens een mededeling in het "SVB-Bulletin" van 15 oktober j.l. zou op 19 en 20 oktober j.l. in Londen een congres worden gehouden van de Overseas Student Organization. Er bestond gelegenheid voor SVB'ers om daarheen te gaan.

Dat was ook het geval met een voor 19 en 20 oktober in het vooruitzicht gesteld weekend (in Utrecht?) over de strategie van de linkse studentenbeweging. Dit zou georganiseerd worden in samenwerking met de Unie van Studenten in Nijmegen en de Studentenvakbeweging in Leuven.

In een interview voor de Britse televisie, dat in Amsterdam werd opgenomen, vertelde Maarten Abeln (die, zoals bekend, voorzitter is van de commissie buitenland van de SVB en secretaris van het Congres van Europese Syndicalistische Studentenorganisaties - CESE), dat hij zondag 27 oktober in Londen wilde deelnemen aan de grote Vietnambetoging, waarover in de pers allerlei berichten zijn verschenen. Hij zou daar zo nodig meehelpen aan de bezetting van openbare gebouwen, waarmee sommige groepen betogers dreigden.

Deze uitlating van Abeln komt in een vreemd daglicht te staan, als men haar vergelijkt met de besluiten van het landelijk bestuur van de SVB d.d. 30 september j.l. Op een die dag gehouden bijeenkomst zou met Abeln het volgende zijn overeengekomen:

- a. Betrokkene mag zonder uitdrukkelijke opdracht van het landelijk bestuur, niet meer voor de SVB naar het buitenland.
- b. Zonder besluit van het landelijk bestuur mogen door hem geen buitenlandse studenten meer voor een bezoek aan Nederland worden uitgenodigd en er mag geen telefonisch contact meer met het buitenland plaatsvinden.
- c. Abeln zal geen deel meer uitmaken van de commissie buitenland van de SVB.
- d. Indien Abeln in verband met een radio-uitzending of voor de pers naar het buitenland wil gaan, moet hij daarvan mededeling doen aan het landelijk bestuur.

Er zijn overigens aanwijzingen, dat Abeln zich nog niet geheel gewonnen heeft gegeven. Het komende SVB-congres, dat op 15, 16 en 17 november a.s. - vermoedelijk in Amsterdam - zal worden gehouden, zal hopelijk ook dáárover uitsluitel geven.

Links-socialisme

8ste SJ-congres

Op 12 en 13 oktober j.l. organiseerde de Socialistische Jeugd (SJ) in Amsterdam haar 8ste organisatorische congres. Zoals te doen gebruikelijk verscheen tevoren de zgn. beschrijvingsbrief, waarin uit de doeken werd gedaan wat de organisatie het afgelopen jaar heeft gepresteerd en wat de plannen voor 1969 zijn.

De agitatie- en propaganda-secretaris Ernst Verhaar, die op de nominatie stond om 2e voorzitter te worden en ook als zodanig werd gekozen, betoogde in zijn verslag o.m. dat de ABC-NAVO-verzetsmars van april 1968 (zie MO no. 1-1968 en MO no. 4-1968), die tenslotte door de Zuidlimburgse autoriteiten werd verboden, zijn welslagen te danken had aan de inzet van de aanwezige SJ'ers. "Wij zagen kans", aldus Verhaar, "een volledige illegale voortzetting te forceren, met goed geslaagde misleiding van de politie, tenslotte uitlopend in een glorieuze bezetting van een kasteeltje in Heer. De oorlog met de politie in Heer en Maastricht werd de laatste dag ook nog gewonnen, op het einde na. Daar kreeg de politie door een dolle stomiteit van de Mobiele Eenheid, de kans om wraak te nemen." Volgens Verhaar dragen de organisatoren - en zeker de SJ - geen enkele verantwoordelijkheid voor de gang van zaken. "De, ondanks ernstige tegenslagen in de oorspronkelijke opzet, toch voortgezette mars, heeft ons de mogelijkheden geleerd - aldus Verhaar - tot het houden van vrij grote, èn illegale, èn ingewikkelde activiteiten, en is als zodanig één van de hoogtepunten van onze actie in dit jaar geweest."

Dezelfde Verhaar nam ook deel aan de voorbereidingen tot verstoren van de Taptoe Delft op 7 september j.l.

Wat de contacten van de SJ met het buitenland betreft, werd door Gerard Staats (internationaal secretaris) meegedeeld, dat het met de "voorhoede"-jongeren, ook wel Conferentie van Brussel genaamd (zie ook MO no. 9-1967 en MO no. 3-1968), niet naar wens gaat, althans naar de mening van de SJ. De SJ-leiding is van oordeel, dat de bedoelde internationale organisatie nagenoeg als dood kan worden beschouwd. Zij is nu van plan de contacten, die via deze organisatie werden gelegd, langs bilaterale weg te verstevigen. Er moet overigens rekening mee worden gehouden, dat de SJ-leiding t.a.v. de voorhoedebeweging geen volledige openheid heeft betracht en dat de zaken er

wat dit betreft derhalve enigszins anders voorstaan dan men de leden wil doen geloven.

Tenslotte werd meegedeeld, dat ook de contacten met Joegoslavië en Roemenië op gang beginnen te komen. Zo vindt in januari 1969 in Roemenië een congres over "De Europese veiligheid" plaats, waarvoor de SJ is uitgenodigd en waaraan zij ook zal deelnemen.

Rechtsextremisme

Verbond Recht en Orde

De oprichting van het verbond - in Vlaanderen - dateert van 1960. Het moet worden beschouwd als een voortzetting van het fascistische "VERDINASO", de "Vereniging van Dietsche Nationaal Solidaristen".

De doelstelling is de doctrine van het Dietse Nationaal-Solidarisme te verspreiden en te verwezenlijken en de nagedachtenis van de in 1940 gefusilleerde leider van "VERDINASO", Joris van Severen, te eren en te verdedigen.

De VRO draagt de DINASO-gedachte als volgt uit:

- de Benelux is de eerste stap naar politieke eenheid van de Benelux-landen;
- nauwkeurig afgebakende grenzen zijn niet nodig;
- de Benelux-gedachte moet bij het volk populair worden gemaakt door:
  - te ijveren voor een hoge Benelux-autoriteit;
  - op te komen voor de eenheid van de Beneluxlanden op elk maatschappelijk terrein;
  - bekendheid te geven aan de Benelux-vlag;
  - de oprichting van Benelux-comitees;
  - infiltratie in en bemachtiging van de leiding van de semi-officiële Benelux-organen.

De voornaamste organisatorische eenheden van het VRO zijn het kommandokorps en het kader. De reglementen van het kommandokorps bestaan uit een "keure", een "kommandowet" en een "leefregel", die op strenge tucht zijn gebaseerd. Om in het kader van het kommandokorps te worden opgenomen moet men minstens zes maanden stage lopen, tijdens welke periode de richtlijnen van het verbond nauwkeurig en volledig moeten worden opgevolgd.

In december 1967 werd besloten tot de oprichting van een "Aktiecentrum Benelux voor staatkundige eenwording", welke stichting, de

VRO-gedachte in Nederland zal moeten uitdragen. In september j.l. vond daartoe te Dordrecht de oprichtingsvergadering plaats, waaraan door een twintigtal personen, afkomstig uit België en Nederland, werd deelgenomen.

De belangrijkste besluiten van deze vergadering waren:

- a. de verbondsleiding zal bij een Presidium berusten, waarin ook een Noord-Nederlander zitting zal hebben;
- b. het Presidium in zijn geheel beslist over algemene zaken, de Benelux-landen betreffende;
- c. het presidium is aan niemand van de leden persoonlijk verantwoording verschuldigd; alle leden zullen elk bevel van het Presidium zonder meer moeten uitvoeren. Het verbond zal dan ook op "soldateske" wijze worden geleid;
- d. teneinde het verbond naar buiten toe een militant gezicht te geven, zijn de leden verplicht elkaar met "kameraad" en "kameraadske" aan te spreken;
- e. ook is men verplicht op alle bijeenkomsten van het verbond op tijd te komen; wie te laat komt, zal slechts toegelaten worden, indien hij of zij zijn excuses aanbiedt en voor het te laat komen een plausibele reden heeft;
- f. als een lid van de verbondsleiding een zaal binnenkomt, moeten de "minderen" (d.w.z. de gewone leden) allen opstaan om eerst dan weer hun plaatsen in te nemen, nadat hiervoor door de "meerderen" toestemming is gegeven.

Hoewel het aantal daadwerkelijke leden van het Verbond Recht en Orde geschat wordt op niet meer dan 200, en de oprichtingsvergadering slechts door een twintigtal personen werd bijgewoond, moet men wel rekening houden met enige - zij het geen aanzienlijke - groei in de belangstelling van het extreem-rechtse publiek in ons land. Aangenomen mag worden, dat de VRO-leiding - evenals trouwens in België het geval is - daarbij speculeert op de in vrij brede kring levende wrevel over uitingen van hedendaags links jongerenradicalisme.

Overigens mag worden aangenomen, dat deze organisatie, die - gezien ook haar verleden - bepaald niet alléén de groot-Nederlandse gedachte predikt en de Benelux verheerlijkt, ook voor oud-politieke delinquenten een aantrekkelijk onderdak te bieden heeft.

De ijzeren discipline van dit milieu, waar de "Fahne hoch" en

de "Reihen fest geschlossen" worden gehouden, zal hun het acclimatiseren in elk geval niet moeilijk maken.

"Were Di"-afdeling Nederland

In het kielzog van het VRO heeft ook het bestuur van de geestverwante Belgische organisatie "Were Di" - die de klemtoon legt op het heel-Nederlandse doel van de Vlaamse onafhankelijkheidsbeweging en streeft naar een Europa van vrije volkeren - besloten in Nederland een afdeling op te richten.

Deze ontwikkeling is niet geheel onverwacht gekomen, in zoverre reeds in april van dit jaar door het bestuur van "Were Di" werd aangedrongen op deelname aan diverse manifestaties in Nederland. Dit resulteerde dan ook in het zenden van een afvaardiging naar de Willem de Zwijgerherdenking in Delft aan het eind van die maand.

In verband met de beoogde oprichting van een Nederlandse afdeling "Were Di", werd van Belgische zijde contact opgenomen met Peter Carel van der Zon, die behalve van de Boerenpartij in Amsterdam tevens lid zou zijn van de neo-nazistische Northern League en een actieve rol speelde bij de Van Heutsz- en Willem de Zwijgerherdenking.

Dat deze een goed vertolker van de "Were Di"-gedachte is mogelijk blijkt uit zijn "Dietse" uitspraak: "We moeten trachten de enkeling nationaal bewust te maken. Bewust maken van zijn waarden. Van zijn standvastigheid, soberheid, individualisme, rechtlijnigheid, verdraagzaamheid, zijn taal en zijn cultuur. De staat België moet verdwijnen en Nederland moet opgaan in de "Grootnederlandse Staat". Vlaanderen moet niet worden aangeplakt bij Nederland, maar samengaan in een federalistische structuur, waarbij b.v. ook Friesland culturele autonomie zal krijgen."

Tijdens de oprichtingsbijeenkomst van de Nederlandse afdeling, die op 13 oktober j.l. in Amsterdam plaatsvond en waaraan door + 25 personen werd deelgenomen, hield Van der Zon weer een vurig betoog over de "bloedverbondenheid" van de Noord- en Zuidnederlanders. Zo zei hij o.m.: "'Were Di' is het nieuwe nationalisme, dat non-conformistisch is, geestelijk revolutionair, strijdbaar, 'volks', en fel gekant tegen de ongebreidelde macht van het groot-kapitaal." Voorts verklaarde hij, dat men in Europa een duidelijk onderscheid moest maken tussen de Germaanse, de Romaanse en de Slavische volken.

De Belgische algemeen secretaris van "Were Di", Bert van Bog-

hout - na de oorlog wegens collaboratie met de Duitsers tot levenslang veroordeeld - betoogde hierna: "Ja, ja, ze zijn nog niet dood, de collaborateurs, de Oostfronters. Er zitten er een stel van bij ons: de 'collaborateurs', die in de oorlog handelden uit idealisme, uit liefde voor het volk. Die zijn voor ons even waardevol. Dat is voor 'Were Di' werkelijkheid."

Voorts gaf hij de verzekering dat in België oud-SS'ers en ex-"Weerstanders" thans in dezelfde vereniging ("Were Di") zitten, met respect voor elkaars (verschillende) idealen van destijds. Dat was volgens hem ook sterk tot uiting gekomen tijdens een onlangs gehouden herdenking aan het graf van dr. Borms (op 12 april 1946 wegens collaboratie terechtgesteld), waarbij een ex-"Weerstanders" zijn in het verzet verworven medailles aan een rouwkrans hechtte (!).

Uit Van Boghouts rede bleek verder herhaaldelijk dat hij het van groot belang achtte dat "Were Di" in Nederland over werkende leden beschikte, met wie samen in België zou kunnen worden gedemonstreerd.

Tijdens de pauze lieten enkele aanwezigen zich als lid van "Were Di" inschrijven. Op een door een journalist van "Vrij Nederland" gestelde vraag, hoeveel leden "Were Di" momenteel in Nederland telde, viel Van Boghout wel heftig uit doch bleef hij een duidelijk antwoord schuldig. Een der aanwezige Vlamingen riep echter: "Wij hebben zoveel leden in Nederland als hier goede nationalistes zijn."

Naar verluidt beweerde Van der Zon later, dat "Were Di" in Amsterdam thans 5 à 6 kernleden heeft, met wie men nu wil gaan werken.

Na de pauze werd gelegenheid gegeven tot het stellen van vragen van constructieve aard. Debatteren over het behandelde was echter niet toegestaan.

A G E N D A

<u>Datum</u>	<u>Bijeenkomst</u>	<u>Plaats</u>	<u>Organisatie</u>
4e kwartaal 1968	Internat.Seminarium over "De uitbuiting van de Afro- Aziatische landen door het kapitaal".	New Delhi	Wereldfed.v.Dem.Jeugd.
* 15 t/m 17 nov.1968	10e Congres SVB.	Amsterdam?	Stud.Vakbew.
17 nov.1968	Vorbereidingsconf.Wereld- conf. CP-en.	Boedapest	CP-en.
eind 1968	Symposium Eur.Veiligheid.	Praag	Czech.Comm.of the Defenders of Peace.
jan 1969	Conf.over Eur.Veiligheid.	Roemenië	Verm.Roem.Jeugdbeweg.
jan 1969	Int.jeugd en studentenmani- festatie (analoog aan Viet- nam-manifestatie in W.Ber- lijn in febr.'68).	Parijs	Mog.van "Voorhoede" en Congres Europ.Synd. Stud.Org.
* 25-28 jan. 1969	2e Conf.v.solidariteit met de Arab.volkeren.	Cairo	Wereldvredesraad.
* begin 1969	Internat.conf.over proble- men Veiligheid en Eur. samenwerking.	O-Berlijn?	Wereldvredesraad.
juni 1969	6e Congres IVDF.	Helsinki	Int.Dem.Vrouwen Fed.
* juni 1969	Wereldvredesconferentie.	?	Wereldvredesraad.

* nieuw, c.q. aangevuld.